

Raadsvoorstel

Onderwerp

Concept digitale beleidskader zonnevelden gemeente Stichtse Vecht

Begrotingswijziging

n.v.t.

Portefeuillehouder

J.W.E. Klomps

Organisatie onderdeel

Economie en duurzaamheid

E-mail opsteller

Eline.van.Wel@stichtsevecht.nl

Telefoonnummer opsteller

0346254752

Registratie nummer

Z/19/159732-VB/20/96640

Aan de gemeenteraad

Voorgesteld Besluit

1. Het digitale beleidskader zonnevelden inclusief de kanskaart vast te stellen;
2. Initiatiefnemers van zonnevelden te verplichten een plan voor participatie met omwonenden op te stellen en hierbij te streven naar 50% lokaal eigendom.

Samenvatting

In het addendum op het collegewerkprogramma Stichtse Vecht 2018-2022 met de titel "Realistisch, concreet en duurzaam" is de ambitie opgenomen om in 2040, met een eventuele uitloop naar 2050 volledig duurzame energie op te wekken. In het kader van het Klimaatakkoord werken alle gemeenten samen aan de realisatie van klimaatambities in zogenaamde RES-regio's. Gemeente Stichtse Vecht behoort tot de RES-regio U16. De ontwerp-RES, die in dit verband is opgesteld, heeft uw raad vastgesteld op 29 september jl. Ook heeft uw raad toen de lokale opgave duurzame elektriciteit vastgesteld. Die houdt in: 0,1 TWh in 2030 en 0,2 TWh in 2040. De ontwerp-RES en de lokale opgave zijn uitgangspunt bij het opstellen van dit voorstel. Alle deelnemende gemeenten van de RES U16 ontwikkelen nu zoekgebieden voor wind- en zonne-energie en zullen deze inbrengen bij de zogenaamde RES 1.0, die op 1 april 2021 gereed moet zijn. Gemeente Stichtse Vecht ontwikkelt geen zoekgebieden voor windenergie, maar wel voor zonne-energie. Naast stimulering van zonne-energie op grootschalige daken is de realisatie van zonnevelden noodzakelijk om de ambities te realiseren. In juni 2019 heeft het college van burgemeester en wethouders ingestemd met een digitaal beleidskader zonnevelden. Door diverse omstandigheden heeft er geen vaststelling door uw raad plaatsgevonden. In de afgelopen periode hebben we het digitale beleidskader inclusief de kanskaart geactualiseerd op basis van de ontwerp-RES, de Unescoaanvraag voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie en recente cijfers en inzichten over zonnevelden. Wij hebben op 29 september jl. ingestemd met het geactualiseerde beleidskader inclusief de kanskaart. In het beleidskader zijn de kansrijke gebieden binnen onze gemeente voor zonnevelden beschreven en de grenzen en randvoorwaarden, die daarbij gelden voor initiatiefnemers. Tijdens de werkconferentie van uw raad op 8 oktober jl. over de REP, RES en Omgevingsvisie heeft u een toelichting gekregen op het beleidskader en de kanskaart.

Bijlagen

1. Digitaal beleidskader zonnevelden inclusief kanskaart;
2. Tabel gebiedsoverzicht kanskaart;
3. Verslagen participatie in 2019.

Doel en beoogd maatschappelijk effect

Het beleidskader zonnevelden inclusief kanskaart draagt bij aan het realiseren van duurzame energie in het kader van het Addendum collegewerkprogramma, het Klimaatakkoord, de regionale doelstelling 1,8 TWh en de lokale opgave duurzame elektriciteit van 0,1 TWh in 2030 en 0,2 TWh in 2040.

Doel van het voorstel is het vaststellen van zoekgebieden voor zonne-energie in onze gemeente en hiermee een kader bieden voor initiatiefnemers van zonnevelden.

Relatie met bestaand beleid en regelgeving

In het addendum op het collegewerkprogramma Stichtse Vecht 2018-2022 met de titel 'Realistisch, concreet en duurzaam' is de ambitie opgenomen om in 2040, met een eventuele uitloop naar 2050, volledig duurzame energie op te wekken. Hierbij is aangegeven dat het vormen van een breed draagvlak onder inwoners en het volgen en meenemen van technische ontwikkelingen van belang is.

In het kader van het Klimaatakkoord werken alle gemeenten samen aan de realisatie van klimaatambities in zogenaamde RES-regio's. Gemeente Stichtse Vecht behoort tot de RES-regio U16. De ontwerp-RES en de lokale opgave duurzame elektriciteit voor Stichtse Vecht zijn beide vastgesteld door uw raad op 29 september jl. De lokale opgave duurzame elektriciteit betreft het streven naar 0,1TWh in 2030 en 0,2 TWh in 2040. De ontwerp-RES en de lokale opgave zijn uitgangspunt bij het opstellen van dit voorstel. Nu is de fase van het lokale proces aangebroken en gaan alle deelnemende gemeenten zoekgebieden voor duurzame energie ontwikkelen en deze inbrengen in de zogenaamde RES 1.0 van de U16. Deze dient in april 2021 gereed te zijn. Gemeente Stichtse Vecht ontwikkelt geen zoekgebieden voor windenergie, maar wel voor zonne-energie. Andere energietechnieken mogen in het kader van de RES (nog) niet meegenomen worden.

Toelichting zonne-energie

Om zonne-energie te realiseren, wordt maximaal ingezet op zonne-energie op grootschalige daken. Daarbij mogen in het kader van de RES zonnepanelen op particuliere woningen niet meegeteld worden bij de gerealiseerde duurzame energie. Bij grootschalige zon op dak is het ruimtelijk beslag gering. Het gaat om zonne-energiesystemen, die meer dan 15 KWp opleveren. In de ontwerp-RES is vermeld dat het om circa 60 zonnepanelen per dak gaat. Het gaat dus om grootschalige daken. In onze gemeente zijn die beschikbaar op met name sporthallen, winkelcentra en bedrijven. Uit een inventarisatie van 2018 is gebleken dat er ongeveer 23 grootschalige daken aanwezig zijn in onze gemeente, die variëren van 3.700 m² tot 24.000 m². Samen zijn deze 23 daken ruim 200.000 m² groot. Tijdens de raadsconferentie op 8 oktober jl. is dit aan de orde geweest. De gemeente stimuleert bedrijven en inwoners om zonnepanelen te installeren op hun daken, maar de beslissing hierover is aan de inwoners en bedrijven zelf. Ook blijken veel dakconstructies niet geschikt om hierop zonnepanelen te installeren. Dus het is niet zeker dat we veel grootschalige daken voor zonnepanelen kunnen benutten.

Waar de gemeente wel invloed op heeft, zijn de grootschalige daken van ons eigen vastgoed. Alle gemeentelijke daken zijn reeds onderzocht en de meeste daken van de gemeentelijke gebouwen zijn niet geschikt voor zonnepanelen. Wel zijn al zonnepanelen geïnstalleerd op het gemeentekantoor, Goudestein, de Stinzenhal en het dorps huis Nieuwer ter Aa. Ook zijn we bezig met het realiseren van zonnedaken op de vier brandweergarages en het gezamenlijke dak van het "4 in 1" gebouw in Breukelen. Hiermee dragen we dus bij aan de duurzame energieopwekking binnen onze gemeente,

maar daarnaast is ook het mogelijk maken van zonnevelden van belang. In het kader van de op te stellen RES 1.0 gaan de gemeenten zoekgebieden ontwikkelen voor zonnevelden. Zoekgebieden zijn gebieden waarin nog nader onderzoek moet plaatsvinden waar precies de zonnevelden kunnen komen. De bijgevoegde kanskaart bevat deze zoekgebieden. In de ontwerp-RES zijn de volgende zoekgebieden geformuleerd: bij infrastructuur, waterzuivering, vuilnisbelten, stads- of dorpsranden, bufferzones rondom natuurgebieden en combinatiemogelijkheden met recreatie. Daarna zijn zonnevelden mogelijk op landbouwgronden, laagwaardige natuurgebieden of in agrarische gebieden in het Natuurnetwerk (NNN).

In de fase naar de RES 1.0 dienen concrete zoekgebieden ontwikkeld te worden en indien mogelijk met een scherpere ruimtelijke afbakening. Elke gemeente in de RES-regio U16 is nu daarmee bezig en zoekt naar mogelijkheden in samenhang met de voorkeuren voor zonne- en/of windenergie. Hiermee is de lokale fase van het RES-proces aangebroken en alle inbreng van de gemeenten wordt samengebracht in de RES 1.0.

In juni 2019 heeft het college van burgemeester en wethouders reeds ingestemd met een beleidskader zonnevelden. Door de relatie te leggen met de routekaart duurzaamheid en door andere omstandigheden is het beleidskader zonnevelden niet vastgesteld door uw raad. In de afgelopen periode is het beleidskader geactualiseerd in verband met o.a. de ontwerp-RES, de doelen conform addendum collegewerkprogramma en de lokale opgave elektriciteit, actuele energieverbruikcijfers, de Unescoaanvraag voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie en recente ervaringen van andere gemeenten. In het beleidskader zijn de kansrijke gebieden binnen onze gemeente voor zonnevelden beschreven en de grenzen en randvoorwaarden, die daarbij gelden voor initiatiefnemers. Op welke wijze diverse initiatieven voor zonnevelden tegen elkaar zullen worden afgewogen en op welke wijze de ruimtelijke procedures uitgevoerd gaan worden, wordt beschreven in het nog op te stellen uitvoeringsplan zonnevelden. Dit volgt later dit jaar.

Toelichting beleidskader en kanskaart zonnevelden

Er is een digitaal beleidskader zonnevelden opgesteld, dat enerzijds aangeeft waar zonnevelden kansrijk zijn en anderzijds laat zien dat de gemeente de vele andere belangen in de leefomgeving scherp in het vizier heeft. Het beleidskader geeft daarom de voorkeursgebieden en de randvoorwaarden aan qua omvang en zichtbaarheid. Het beleidskader is te vinden via:

Website: <https://www.zonneveldenstichtsevecht.nl>

Gebruikersnaam: Zonnevelden Stichtse Vecht

Wachtwoord: zoninstichtsevecht

Deze website bevat onder andere een kanskaart die per gebied een indicatie geeft van de kansrijkheid van een initiatief voor een zonneveld. Daarmee geeft het beleidskader inzicht voor zowel initiatiefnemers als inwoners van gebieden over de wenselijkheid om een zonneveld in de omgeving in te passen. De kanskaart geeft geen oordeel over de mate, waarin deze rendabel zijn (daarvoor is maatwerk per initiatief nodig). Het beleidskader geeft de verplichting om een brede kring van omwonenden te betrekken qua inrichting en te streven naar 50% lokaal eigendom van het zonneveld.

Locaties voor zonnevelden en deelgebieden

De online website beschrijft onder de knop 'omgeving' de diverse maatschappelijke belangen in de leefomgeving, die van belang zijn om af te wegen in relatie tot een ander maatschappelijk belang, namelijk opwekking van duurzame energie. Voor het buitengebied van Stichtse Vecht is per deelgebied bepaald welke factoren de kansen voor een zonneveld beperken of sterk verminderen en waar juist kansen liggen. Deze zijn per deelgebied vermeld in het online beleidskader. Zorgvuldig ingepaste zonnevelden zijn in principe overal mogelijk, tenzij ze nabij en in de directe zichtlijn van de Nieuwe Hollandse Waterlinie liggen, in een natuurgebied of in de belangrijkste cultuurhistorische en recreatiegebieden. Er zijn echter wel voorkeursgebieden en beperkende voorwaarden. Er is ruimte voor zonnevelden langs en tussen de harde assen van de rijksweg A2, het spoor en het Amsterdam Rijnkanaal.

De kanskaart toont per deelgebied het perspectief voor zonnevelden. De locatiekeuze voor een zonneveld is maatwerk. Het beleidskader geeft duidelijkheid voor de initiatiefnemers over de meest kansrijke locaties. De kanskaart (bijlage 1 en <https://www.zonneveldenstichtsevecht.nl/kanskaart>) en de tabel gebiedsoverzicht (bijlage 2 en <https://www.zonneveldenstichtsevecht.nl/gebieden/overzicht>) zijn daarbij leidend. Het gebiedsoverzicht geeft een overzicht van alle kansrijke gebieden met daarbij een korte toelichting op de mate van kansrijkheid. Deze is als aparte bijlage bij dit raadsvoorstel gevoegd. Het beleidskader en de kanskaart geven echter geen garanties. Ook in een groen en dus kansrijk deelgebied zijn kavels waar een zonneveld niet is toegestaan.

Hierna volgt nog een korte toelichting op de kleuren in de kanskaart. De kaart geeft alleen een eerste indruk van de kansrijkheid met slechts één kleur per gebied:

- Groen gebied: de gemeente denkt in principe mee of het plan met een goede inpassing in de omgeving mogelijk is. Aanvragen voor zonnevelden worden altijd apart getoetst. Het dus niet zo dat een aanvraag voor een zonneveld op een groene locatie per definitie wordt toegewezen. Sommige kavels, ook in een groen gebied, zijn ongeschikt.
- Oranje gebied: de gemeente denkt kritisch mee met het plan, want de inpassing in de omgeving vergt extra aandacht. Soms is er alleen ruimte voor kleinschaliger zonnevelden, uit het zicht, langs de randen van het gebied of is er een bijzondere vorm van inpassing nodig. Een deel van de kavels is geheel ongeschikt.
- Lichtrood gebied: de gemeente acht de kans van slagen laag. Maar het is niet zo dat u geen aanvraag in mag dienen. Een vergunningaanvraag kan ook in een rood gebied succesvol zijn als de initiatiefnemer goede oplossingen voor de (vaak grote) bezwaren in dat gebied.
- Donkerrood gebied: hier is sprake van Natura2000. De provincie staat hier geen zonnevelden toe. Een aanvraag indienen is niet zinvol.

Argumenten

1.1 Bijdrage opwekken duurzame elektriciteit

Het volledig opwekken van duurzame energie in 2040 met een uitloop naar 2050 is verwoord in het geldende addendum op collegewerkprogramma Stichtse Vecht 2018-2020. De inzet op zonne-energie en op grootschalige zon op dak en op zonnevelden draagt bij aan het realiseren van deze ambitie. Ook draagt het realiseren van zonnevelden bij aan de gestelde doelstelling van 1,8 TWh in het kader van de ontwerp-RES van de U16 en onze lokale opgave duurzame elektriciteit van 0,1 TWh in 2030 en 0,2 TWh in 2040. In deze lokale opgave is het realiseren van ongeveer 100 ha zonnevelden verwoord. Elke deelnemende gemeente in de RES U16 dient binnen de lokale mogelijkheden bij te dragen aan het opwekken van duurzame elektriciteit. In gesprek met de raad in oktober en november van dit jaar zal aan de orde komen op welke wijze men de realisatie van 100 ha ziet. Bijvoorbeeld op één plek binnen het grondgebied of op meer kleinere locaties (zoals op erven van agrariërs).

1.2 Ontwikkelaars van zonnevelden hebben zich gemeld

Zonnevelden, grondgebonden of niet, zijn de laatste jaren rendabel geworden. Diverse ontwikkelaars van zonnevelden hebben zich jaren geleden al gemeld bij de gemeente en willen graag zonnevelden ontwikkelen op ons grondgebied. Het is van belang om een ruimtelijk kader vast te stellen om de initiatiefnemers een duidelijk kader mee te kunnen geven. Vanuit het rijk wordt subsidie verstrekt voor het aanleggen van zonnevelden (SDE). Hier wordt al jaren volop gebruik van gemaakt. Zonnevelden hebben impact op (het gebruik van) het landschap en zijn daarom niet overal wenselijk of kansrijk. Met het beleidskader zonnevelden biedt de gemeente inzicht aan zowel initiatiefnemers als inwoners hoewel de uiteindelijke beslissing maatwerk blijft per initiatief.

1.3 Lokale participatie over het beleidskader zonnevelden en de kanskaart heeft plaatsgevonden

In 2018 heeft het college van burgemeester en wethouders ingestemd met het startdocument ontwikkeling van zonnevelden. In navolging van onder andere de gemeenten Houten en Bunnik is er daarna een digitaal beleidskader zonnevelden opgesteld. In de loop van 2018 en in 2019 is er met inwoners, ondernemers en organisaties gesproken over de zonnevelden en de beste locaties daarvoor. Het beleidskader is mede gebaseerd op gesprekken met diverse maatschappelijke (belangen)organisaties en drie gespreksavonden met inwoners. Aan maatschappelijke (belangen)organisaties is de vraag voorgelegd waar men vanuit hun belang kansen en bedreigingen ziet voor het realiseren van zonnevelden. Ook tijdens de gespreksavonden met inwoners is gevraagd waar men als inwoner kansen en bedreigingen ziet voor het realiseren van zonnevelden. De input van genoemde gesprekken heeft waar mogelijk een plek gekregen in de beschrijving van de diverse deelgebieden van de kanskaart en ondersteunen de keuze voor de kansrijkheid van deze gebieden. Van belang is te benadrukken dat de kansrijke mogelijkheden voor zonnevelden zijn besproken en er niet over concrete aanvragen voor specifieke locaties is gesproken. Verwacht wordt dat zeker de “not in my backyard discussie” nog gaat plaatsvinden. Het is daarom belangrijk dat de raad vanuit het algemeen belang kiest voor het bijdragen aan de energietransitie in de vorm van vaststelling van het beleidskader met de bijbehorende kaart.

Voor de volledigheid zijn de verslagen van deze gespreksavonden aan dit voorstel toegevoegd (bijlage 3).

2.1 Initiatiefnemers en inwoners kunnen meeprofiteren van de aanleg van zonnevelden

In het beleidskader zonnevelden is het principe van 50% lokaal eigendom opgenomen, omdat het college van burgemeester en wethouders hier veel belang aan hecht, er daardoor financiële voordelen kunnen zijn voor omwonenden en dit kan bijdragen aan draagvlak voor de zonnevelden.

Hierbij lichten wij u toe wat 50% lokaal eigendom precies betekent:

- De omgeving van nieuwe zon-of windprojecten moet de mogelijkheid krijgen om voor de helft eigenaar te worden van deze projecten.
- 50% lokaal eigendom is opgenomen in het Klimaatakkoord als streven, niet als verplichting.
- 50% lokaal eigendom in het Klimaatakkoord is specifiek bedoeld voor grootschalige wind-en/of zonneprojecten op land.
- Het gaat om 50% lokaal eigendom op projectniveau, zoals voor een gebied dat voortkomt uit de Regionale Energiestrategie. Het gaat niet om een landelijk gemiddelde.
- (Mede-)eigendom betekent ook zelf investeren en ondernemen. Daar hoort risico nemen bij.
- (Mede-)eigendom betekent niet alleen financieel eigendom, maar ook (democratisch) zeggenschap over het project én over de besteding van de baten,
- Een gemeente of provincie en het rijk kan vanuit beleidsdoelstellingen ook ondersteunen om dat risico te verminderen. Zoals met het Ontwikkefonds voor coöperaties dat is opgezet door InvestNL, Groenfonds en Energie Samen.
- Eigendom van de lokale omgeving is altijd een collectief eigendom. Collectief eigendom is bijvoorbeeld mogelijk in een coöperatie of een vereniging (of een samenwerking van coöperaties). Bewoners en bedrijven kunnen participeren, meebeslissen en mede-eigenaar worden via lidmaatschap bij de coöperatie of vereniging.

Waarom is 50% lokaal eigendom belangrijk?

- 50% lokaal eigendom is een belangrijk middel om draagvlak voor de energietransitie te versterken, want hiermee blijven de baten van een project in de regio en profiteert de omgeving ervan.
- Een ander voordeel van een lokale partij als (mede)ontwikkelaar is dat deze de omgeving en de mensen rondom het project kent en andersom.

- Met de lokale omgeving als mede-eigenaar en dus mede-ontwikkelaar worden de beste voorwaarden geschept voor een gelijkwaardige, open en transparante samenwerking met andere partijen.
- 50% lokaal eigendom is een einddoel van een open en transparant proces. Dit is belangrijk, omdat draagvlak valt of staat met het proces tijdens de ontwikkeling van een project en het vertrouwen dat de lokale omgeving heeft in dit proces.
- Wanneer de omgeving eigenaar is van het resultaat, is ze ook eigenaar van de ontwikkeling ervan.

Gezien het belang van lokaal eigendom is dit ook opgenomen in het beleidskader zonnevelden.

Kanttekeningen

Zonnevelden zijn niet onomstreden

Zoals de meeste vormen van elektriciteitsopwekking hebben ook zonnevelden een impact op de omgeving. Anders dan de huidige energiecentrale is de impact van zonnevelden vaker lokaal zichtbaar. Onder andere hierdoor wordt er door inwoners heel verschillend gedacht over zonnevelden.

Beleidskader zonnevelden is een ruimtelijk kader, geen beslisdocument

Het beleidskader omschrijft de randvoorwaarden, de uitgangspunten en de te beschermen waarden per gebied. Het beleidskader inclusief kansenkaart geeft geen recht op een zonneveld en heeft ook niet het karakter van een bestemmingsplan. In die zin geeft het geen helderheid over waar iets wel of niet mag. Het biedt een richtlijn en stelt een aantal voorwaarden, voorkeuren en beperkingen, waardoor zowel de gemeente als de initiatiefnemer weet op welke manier de gemeente een aanvraag beoordeelt. Voorgesprek en principeverzoek maken een belangrijk onderdeel uit van de procedure, waardoor de gemeente tijdig aandachtspunten mee kan geven over een beoogde locatie. Dit zal in de loop van dit jaar worden uitgewerkt in het uitvoeringsplan zonnevelden.

Het ontwikkelen van zonnevelden kan eventuele andere ruimtelijke ontwikkelingen beperken

Op het grondgebied van onze gemeente bevinden zich waardevolle natuurgebieden, cultuurhistorische gebieden en andere te behouden elementen. Eventuele woningbouw of knooppuntontwikkeling kan de mogelijkheden voor de zonnevelden wellicht beperken. Een eerste inschatting is dat beide ontwikkelingen naast elkaar kunnen plaatsvinden of te combineren zijn, maar daarvoor is nader onderzoek noodzakelijk.

Ten aanzien van de kansenkaart is nog een recente ontwikkeling te melden, namelijk de Unesco-aanvraag in het kader van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Met de toekomstige aanwijzing van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) als Unesco werelderfgoed krijgt een groot gedeelte van het grondgebied van Stichtse Vecht straks een beschermde status. De Unesco-aanvraag is op rijksniveau ingediend. Wanneer de definitieve aanwijzing plaatsvindt, is nog onbekend. Met de Nieuwe Hollandse Waterlinie hebben we een gebied in onze gemeente met een uitzonderlijk hoge cultuurhistorische waarde. De unieke waarden zijn leidend voor eventuele ruimtelijke ontwikkelingen, zoals zonnevelden. Gebleken is dat de ontwikkeling van zonnevelden al snel conflicterend zijn met de unieke waarden van de linie en daarom geen doorgang kunnen vinden. Om beter antwoord te kunnen geven op de (ruimtelijke) opgaven die op ons af komen in relatie tot de NHW worden gebiedsanalyses voor het hele liniegebied en een afsprakenkader voor duurzame energieopwekking ontwikkeld door de provincie Utrecht. Op dit moment gaan we ervan uit dat er geen of zeer beperkt kansen voor de ontwikkeling van zonnevelden in NHW gebied.

Door zonnevelden verandert het landschap in het buitengebied

Zonnevelden veranderen onmiskenbaar het landschap, zeker als ze in open gebieden geplaatst worden. Met inpassing achter wallen of houtsingels kan de directe zichtbaarheid verminderd worden, maar soms zijn juist die maatregelen weer in afwijking van het bestaande (open) landschap.

Het uitgangspunt voor het beleidskader is dat geaccepteerd wordt dat het landschap kan veranderen, maar dat door het maximaal toegestane oppervlak en de hoogtebeperkingen waar nodig, de totale invloed op het landschap beperkt wordt. Per initiatief wordt dit maatwerk verder verfijnd.

De gemeente kan beter inzetten op duurzame energiebronnen die minder impact hebben op het buitengebied, zoals zonnepanelen op daken

De energieopgave voor de komende jaren is zo groot dat er ook ingezet moet worden op de aanleg van zonnevelden. Deze gemeente kiest niet voor de installatie van windmolens. Dit betekent dat alle duurzame energie opgewekt moet worden door zon. Zelfs al alle geschikte bestaande gevels en daken maximaal benut worden én al er over de hele linie 30% energie wordt bespaard, dan blijft er nog een grote energieopgave over. Zolang er nog geen andere technieken rendabel zijn en meegerekend mogen worden in de RES 1.0 zal de gemeentemoeten starten met ruimte maken voor duurzame energieopwekking in het buitengebied. Zie de berekening op de webpagina “klimaatdoel” onder de knop zonnevelden. De gemeente blijft inzetten op energiebesparing en zon op daken en andere bebouwde oppervlakken. De gemeente kan dit stimuleren, maar niet afdwingen. De inwoners en bedrijven in Stichtse Vecht maken hier hun eigen keuze in.

Enkele aannames over zonnevelden toegelicht

1. *Met zonnevelden wordt het areaal waardevolle agrarische gronden verkleind*

Dit is gedeeltelijk waar:

- Zonnevelden worden bij voorkeur op andere grond dan landbouwgrond geplaatst (laagwaardige of braakliggende grond en bij industrieterreinen). Dergelijke gronden zijn er echter niet veel, daarom zullen in de praktijk zonnevelden ook de oorspronkelijke (agrarische) functie vervangen. Er wordt daarom een maximum gesteld aan het aantal hectares zonneveld (100 ha in het jaar 2030 in de gemeente Stichtse Vecht);
- Het zijn de eigenaren van agrarische gronden die zelf besluiten of ze een zonneveld een aantrekkelijke optie vinden ten opzichte van de huidige functie. Kennelijk levert het verpachten van de grond of het zelf exploiteren van een zonneveld voor hen meer op. Deze beleidsmatige keuzevrijheid is waardevol, net als de andere waarden die worden afgewogen in het beleidskader. Omdat de oorspronkelijke (agrarische) functie zowel juridisch als technisch behouden blijft, is het goed mogelijk dat de grondeigenaar bij een nieuwe gelegenheid een nieuwe afweging maakt. Een zonneveld moet na afloop ook netjes worden opgeruimd, waarbij er vooral afspraken worden gemaakt over de kwaliteit van de bodem inclusief water, biodiversiteit en het hergebruik van materialen van het zonneveld op kosten van de eigenaar.

2. *Onttrekking waardevolle landbouwgronden/kavelruil*

De gemeente verplicht de initiatiefnemer om met andere grondeigenaren te overleggen. Vanwege de vele eisen die aan agrariërs worden gesteld (o.a. vanwege duurzaamheid), staat de sector onder druk. Een zonneveld van één agrariër kan de kansen op een succesvolle bedrijfsvoering van een ander storen. De initiatiefnemer heeft wellicht meer waardevolle landbouwgrond dan een ander, die wel zijn agrarische activiteiten wil voortzetten. Iedere initiatiefnemer moet daarom onderzoeken of kavelruil een oplossing biedt voor andere agrariërs. De afstand tot het aansluiting voor de opgewekte stroom is een belangrijk aandachtspunt hierbij en kan de kansen voor kavelruil beperken. Behalve kavelruil zijn er ook andere afspraken denkbaar, waardoor naburige agrariërs geen nadeel ondervinden van het zonneveld van een ander.

Communicatie

Het communicatietraject rondom zonnevelden is een van de pijlers/stappen genoemd in de Routekaart “op weg naar nieuwe energie 2030” en wordt in relatie hiermee ook verder opgenomen in de communicatie. Verder is energie een van de participatieonderdelen in de Omgevingsvisie.

Over de kansenkaart en het beleidskader heeft reeds uitgebreide participatie plaatsgevonden in 2019. Stakeholders en geïnteresseerden hebben in diverse sessies met elkaar van gedachten gewisseld en zijn zo tot de concept-kansenkaart gekomen. Op de kaart is in kleuren gemarkeerd wat de slagingskans van een aanvraag is en waaraan een aanvraag van een initiatiefnemer moet voldoen. In november 2020 zullen de eerder betrokken stakeholders een brief ontvangen over het beleidskader en de gewijzigde kansenkaart. Eerder betrokken inwoners ontvangen een mail hierover. Het beleidskader en de kansenkaart zullen digitaal raadpleegbaar zijn en zijn ook aan de orde komen in de Duurzaamheidskrant (onderdeel van VAR nieuws), die begin november is verschenen. Na vaststelling door uw raad worden het beleidskader en de kansenkaart gepubliceerd op de website. In het participatieproces van de Omgevingsvisie is de kansenkaart een onderdeel. De energietransitie (RES) en de zonnevelden zullen ook aan de orde komen tijdens de webinars van de Omgevingsvisie, die in december a.s. georganiseerd zullen worden.

Financiën, risico's en indicatoren

Er zijn geen kosten verbonden aan het vaststellen van dit beleidskader zonnevelden. De gemeente zal leges ontvangen voor vergoeding van de kosten voor de omgevingsvergunning en de bestemmingsplanprocedure. Indien er extra inzet van ambtelijke uren noodzakelijk blijkt, dan zullen de kosten daarvan verhaald worden op de initiatiefnemer. Ook zijn er geen risico's verbonden aan vaststelling van het beleidskader inclusief de kansenkaart. Het vormt een aantrekkelijk kader voor de markt om zonnevelden te realiseren op de meest kansrijke locaties binnen onze gemeente.

Uitvoering

De afweging van de diverse initiatieven voor zonnevelden ten opzichte van elkaar en een uitwerking van de ruimtelijke procedures komen aan de orde in het uitvoeringsplan zonnevelden. Dit plan zal later dit jaar opgesteld worden en wordt ter vaststelling voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders. Uiteraard wordt u hiervan op de hoogte gesteld. Het door u vast te stellen beleidskader zonnevelden zal verwerkt worden in toekomstige bestemmingsplannen, waarbij regels worden opgenomen om de zonnevelden te kunnen realiseren.

3 november 2020

Burgemeester en wethouders van Stichtse Vecht

Gemeentesecretaris
Drs. F.J. Halsema

Burgemeester
drs. A.J.H.T.H. Reinders